

Received: 12-05-2021

Revised: 14-07-2021

Accepted: 11-08-2021

การผสมผสานละครกับวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 Combining Dramatic Arts and the 21st Century Education Culture

เพียรพิลาส ปิริยาโกคานนท์¹

Piarnpilas Piriayaphokanont

piarnpilas0111@gmail.comสรายุทธ ปิ่นทอง²

Sarawuth Pinthong

sarawuthpinthong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการทบทวนองค์ความรู้ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการศึกษาของไทย ศาสตร์ละคร แนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำเอาความรู้ดังกล่าวนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการผสมผสานละครกับวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการทบทวนองค์ความรู้ พบว่า ศาสตร์ละครสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญของมนุษย์ได้ 10 คุณลักษณะ ได้แก่ (1) ทักษะคิดเชิงบวก (2) การจรรโลงใจ คุณธรรมและจริยธรรม (3) การปรับตัวเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย (4) การคิด สติปัญญา การใช้วิจารณญาณในการแก้ไขปัญหา (5) การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้มีความคิดต่าง (6) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (7) ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรียะ (8) ความรอบรู้ในศาสตร์ต่างๆ (9) การอ่านและเขียน (10) การสื่อสารและภาษา ศาสตร์ละครสามารถนำมาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การผสมผสานละครกับวัฒนธรรมการศึกษามีขั้นตอน ดังนี้ (1) กำหนดแผนการเรียนรู้ (2) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (3) กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเนื้อหาละคร (4) จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์สำหรับการแสดง (5) ดำเนินการซ้อมและจัดแสดง (6) ประเมินผลการเรียนรู้จากการดูละครเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการผสมผสานละครกับการศึกษาในครั้งต่อไป

คำสำคัญ: วัฒนธรรมการศึกษา, ศาสตร์ละคร, แนวคิดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

¹ นักศึกษาปริญญาเอก คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Phd. student, Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University.

² คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University

Abstract

The objective of this paper intends to present the results of the knowledge review of Thai education culture, dramatic arts, learning concept in the 21st century. The objectives were to apply this knowledge to the development of the process of merging dramatic arts with 21st century educational culture. The results of the knowledge review found. That dramatic arts can develop ten important human attributes as follows: 1] Positive Attitude. 2] Cleansing the mind, moral and ethic; 3] Adaptation to diverse societies and cultures; 4] Thinking, intellect, and using judgment in solving problems; 5] Collaborating with others and people who had different opinions; 6] Leadership and responsibility; 7] Creativity and aesthetics; 8] Knowledge of various sciences; 9] Reading and writing; and 10] Communication and language. In this way, dramatic arts can develop learning skills in the 21st century consistently and practically for the 21st century educational culture and the integration of dramatic arts with education. There are 6 steps for this process as follows: 1] Set up a learning plan; 2] Set up the objectives of learning; 3] Assign learning content linked to drama content; 4] Set teaching materials and equipment for performances; 5] Conduct rehearsals and shows; and 6] Evaluate learning outcomes from watching dramas to use the results as a guideline for developing and improving the future integration of drama arts with education.

Keywords: Thai education culture, dramatic arts, learning concept in the 21st century

บทนำ

การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นเกิดจากการได้ศึกษาเล่าเรียน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบหรือนอกระบบ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนสังคมและเศรษฐกิจ (ทองทิพย์ มนตรี, 2558: น. 181) ดังเช่น พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วันพฤหัสบดีที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 ความว่า

“การศึกษาค้นคว้าที่สำคัญและจำเป็นอย่างแรก คือการศึกษาทางแนวลึก อันได้แก่การฝึกฝนค้นคว้าวิชาเฉพาะของแต่ละคนให้เชี่ยวชาญชำนาญแตกฉานลึกซึ้ง และพัฒนาก้าวหน้าพร้อมกันนั้น ในฐานะนักปฏิบัติซึ่งจะต้องทำงานและแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกับผู้รู้ฝ่ายอื่นอยู่เป็นปรกติ ทุกคนจำเป็นต้องศึกษาทางแนวกว้างควบคู่กันไปด้วย การศึกษาตามแนวกว้างนี้ หมายถึง การศึกษาให้รู้ให้ทราบ ถึงวิทยาการสาขาอื่นๆ ตลอดจน ความรู้รอบตัวเกี่ยวกับสภาวะและวิวัฒนาการของบ้านเมือง และสังคมในทุกแง่มุม เพื่อช่วยให้มองเห็น ให้เข้าใจปัญหาต่างๆ อย่างชัดเจนถูกต้อง และสามารถนำวิชาการด้านของตน ประสานเข้ากับวิชาด้านอื่นๆ ได้โดยสอดคล้องถูกต้องและเหมาะสม”

จากพระบรมราโชวาทแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาโดยเฉพาะในเรื่องของการประสานศาสตร์และความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถทำให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม การศึกษาที่ดีจะต้องมีการพัฒนาควบคู่กันจาก 3 ส่วน ได้แก่ (1) ผู้ศึกษา (2) บุคลากรทางการศึกษา และ (3) การบริหารจัดการและการให้ความร่วมมือของทุกภาคส่วน สำหรับประเทศไทยได้มุ่งพัฒนาการศึกษาพร้อมทั้งกระจายการศึกษาที่ดีให้มีทั่วถึงทุกภูมิภาค เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์และส่งเสริมการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการพัฒนาระบบการศึกษาไทยโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) โดยได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่ด้วยวัฒนธรรมการศึกษาของสังคมไทยยังคงใช้วิธีสอนแบบดั้งเดิม (Traditional Teaching Methods) จึงยังคงเกิดปัญหาค้างกับผู้เรียนในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาก็จะมีความรู้เฉพาะส่วน ไม่ตอบสนองต่อความ

ต้องการของผู้ประกอบการในปัจจุบันที่แสวงหาบุคลากรที่มีองค์ความรู้รอบด้าน และสามารถแก้ปัญหาได้หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนไม่มีการปรับเปลี่ยนอย่างจริงจัง ยังคงเป็นวิธีการสอนแบบแก้ปัญหาที่มีระบุในตำรา ผู้เรียนจึงมีองค์ความรู้โดยรวมเฉพาะด้าน (Belias, Velissariou, Kiriakou, & Vasiliadis, 2018) ขาดการบูรณาการองค์ความรู้แต่ละด้านเข้าด้วยกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาขึ้นกับผู้เรียนในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเกิดจากการเรียนรู้ที่ขาดความสมดุล (จรรยาพร ธรณินทร์, 2564) ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาผู้เรียนจะมีความรู้เพียงเฉพาะด้านไม่ตอบสนองต่อความต้องการขององค์กรในปัจจุบัน ซึ่งผลการวิจัยของ วาสนา ศรีอิศรลาภ และ จิราวรรณ คงคล้าย (2559) พบว่า คุณลักษณะของบุคลากรที่องค์กรต้องการในปัจจุบัน คือ ต้องเป็นผู้ที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่จากภายนอกและนำมาปรับใช้กับองค์กร ในขณะที่ ชนาภานต์ สุวรรณรัตนศรี (2562) พบว่า บุคลากรยุคประเทศไทย 4.0 ควร มี 7 คุณลักษณะ ได้แก่ (1) รู้งานตามอาชีพ (2) ทักษะภาษาเป็นเลิศ (3) เชี่ยวชาญเทคโนโลยี (4) มุ่งสร้างนวัตกรรม (5) พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (6) ทักษะคิดเชิงบวก และ (7) บุคลิกภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ ส่วน จิตติมา อัครธิตพิงค์ (2561) กล่าวว่า บุคลากรในยุคปัจจุบัน ต้องมีความสามารถในการปรับตัวอยู่เสมอตามสภาพแวดล้อมการทำงานและเป็นนักคิดที่สามารถสร้างนวัตกรรมได้ ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวมารวมถึงแนวคิดของนักวิชาการ แสดงให้เห็นว่าองค์กรในปัจจุบันมีความต้องการบุคลากรที่มีองค์ความรู้รอบตัวและรอบด้านที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้หลากหลายมิตินั้นเอง

แนวคิดในการพัฒนาระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะเน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้จริงในการดำเนินชีวิตรวมถึงการประกอบอาชีพได้ กระบวนการดังกล่าวมีการพัฒนาทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (3) ทักษะชีวิตและอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) โดยในการพัฒนาทักษะดังกล่าว พบว่ามีความสอดคล้องกับศาสตร์การละครซึ่งมีองค์ประกอบที่สามารถทำให้เกิดการพัฒนาในลักษณะเดียวกัน คือ สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้ร่วมกิจกรรม ด้านการสื่อสาร ทักษะคิดเชิงบวก และศาสตร์ละครยังเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง โดยอาศัยการบูรณาการข้ามศาสตร์รวมทั้งช่วยเสริมสร้างจริยธรรมและจรรยาบรรณสังคมได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้และระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยการใช้ศาสตร์ละครจึงสามารถนำมาใช้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมประสิทธิภาพให้แก่ระบบการศึกษาในทุกภาคส่วน และส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในฐานะทุนมนุษย์ขององค์กรอย่างยั่งยืนและเหมาะสมกับสภาพสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต การผสมผสานศาสตร์ละครกับวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมการศึกษาของสังคมไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงทำความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ละคร จึงจะสามารถนำเอาความรู้ดังกล่าวมาเชื่อมโยงและประสานเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัฒนธรรมการศึกษาไทย

การศึกษาไทยในอดีตนั้นจากรายงานการศึกษาไทย พบว่า เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่สมัยสุโขทัยระหว่างปีพุทธศักราช 1781-1921 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความรุ่งเรืองด้านศาสนา ส่วนในด้านการศึกษานั้น กลุ่มคนในสังคมจะได้รับการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยในสำนักราชบัณฑิตผู้ที่เป็นเชื้อพระวงศ์จะได้เรียนรู้ตำราพิชัยยุทธ์และภาษาไทย ส่วนผู้ที่เป็นทหารจะได้เรียนรู้วิชาด้านการทหาร ในขณะที่ผู้ชายที่มีได้เป็นทหารจะเรียนที่วัด ส่วนการเรียนจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและความรู้ด้านศิลปะ สำหรับผู้หญิงจะเน้นด้านกิริยามารยาทเพื่อเตรียมตัวเป็นแม่บ้าน ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาระหว่างปีพุทธศักราช 1893-2310 ในภาพรวมของระบบการศึกษายังคงเหมือนกับในสมัยสุโขทัย เพียงแต่มีความแตกต่างกันตรงที่เริ่มมีมิชชันนารีที่เป็นโรงเรียนของชาวตะวันตกเข้ามาเพื่อเผยแพร่ศาสนาคริสต์และสอนวิชาสามัญ นอกจากนี้ยังมีการสอนด้านการอ่าน เขียน เลข และสำหรับความรู้เกี่ยวกับแต่ละวิชาชีพนั้นจะเรียนรู้กันภายในวงศ์ตระกูล และผู้ชายยังได้มีการเรียนเพิ่มเติมในด้านภาษา เช่น ภาษาไทย บาลี ฝรั่งเศส เขมร มอญ พม่า จีน ฯลฯ และวรรณคดี เช่น

เสือโคคำฉันท์ กำสรวลศรีปราชญ์ด้วย ในขณะที่หญิงจะได้เริ่มเรียนภาษาไทย และเรียนการทำขนม เช่น ทองหยิบ ฝอยทอง ซึ่งได้รับการสอนจากชาวโปรตุเกสจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของไทยมาจนถึงปัจจุบัน

สมัยกรุงธนบุรีโดยเริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2310 จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นซึ่งอยู่ในช่วงระหว่างปีพุทธศักราช 2325 – 2367 จะเป็นช่วงเวลาในการรวบรวมตำราและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ซึ่งชาวยุโรปเริ่มเข้ามาติดต่ออีกครั้งจึงเริ่มมี ศาสตร์และองค์ความรู้ใหม่ๆ เนื่องจากเป็นยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม ระบบการศึกษาจึงเริ่มมีการปฏิรูประบบเป็นรูปธรรมใน สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โดยระหว่างปีพุทธศักราช 2411-2453 ทรงจัดตั้งโรงเรียนขึ้นใน พระบรมมหาราชวังและเริ่มมีการขยายการศึกษาออกไปสู่ราษฎรทั่วไป ซึ่งมีการขยายการศึกษาไปตามหัวเมืองใหญ่ เริ่มมี โรงเรียนแผนกที่ โรงเรียนฝึกหัดครู โรงเรียนกฎหมาย โรงเรียนมหาดเล็ก และโรงเรียนสำหรับราษฎรทั่วไป ในช่วงเวลานี้เริ่มมี แบบเรียนหลวง การสอบวัดระดับความรู้ จัดตั้งกรมศึกษาธิการและเริ่มมีการจัดระบบการศึกษา รวมทั้งได้จัดทำโครงการ ศึกษา ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) ซึ่งถือเป็นแผนการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ (1) การเล่าเรียนเบื้องต้น (มูลศึกษา) (2) การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา) (3) การเล่าเรียนเบื้องต้น (มัธยมศึกษา) และ (4) การเล่าเรียน เบื้องต้น (อุดมศึกษา) ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งเป็นการปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับ ความต้องการและการเปลี่ยนแปลงในสังคม เพื่อให้ประชาชนตระหนักในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยการศึกษาจะเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและการสร้างประโยชน์แก่สังคม โดยแผนการศึกษาได้ แบ่งออกเป็น 2 ระบบ ได้แก่ (1) การศึกษาในระบบโรงเรียน ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ อุดมศึกษา และ (2) การศึกษานอกระบบโรงเรียน และหลังจากนั้นในปีพุทธศักราช 2542 จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาเป็นครั้งแรก และได้มีการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) กล่าวได้ว่าเป็นกฎหมาย การศึกษาระดับแรกของประเทศไทย และมีการร่างกฎหมายการศึกษาอีกหลายฉบับในเวลาต่อมา โดยการปฏิรูปการศึกษานี้มี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ยังมีการปรับโครงสร้างการบริหารราชการ โดยกระจาย อำนาจการบริหารการศึกษาอีกด้วย

สาระสำคัญของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ (1) ให้สิทธิเข้าถึงการศึกษาโดยมีคุณภาพเสมอ กัน ทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยไม่ค่าใช้จ่าย (2) การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการ เรียน และ (3) การกระจายการศึกษาให้ทั่วถึงและประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งมีความมุ่งหมายและหลักการ ดังนี้

มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

มาตรา 7 “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง”

มาตรา 8 “การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง”

มาตรา 9 “การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา
- (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
- (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น”

กล่าวโดยสรุป พัฒนาการของวัฒนธรรมการศึกษาในสังคมไทยนั้น ในอดีตจะมุ่งเน้นที่วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม รูปแบบการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ยังมีข้อจำกัดและการแบ่งแยกระหว่างเพศชายและเพศหญิง ต่อมาได้มีการผสมผสานวัฒนธรรมและรูปแบบการจัดการศึกษาจากต่างชาติเข้ามาบ้าง แต่ยังเป็นการถ่ายทอดความรู้แบบทางเดียว คือ ผู้สอนถ่ายทอดให้ผู้เรียน ในขณะที่การศึกษาในปัจจุบันจะเน้นการพัฒนาศักยภาพโดยผู้สอนแนะนำวิธีให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้เอง ทำให้มีการผสมผสานศาสตร์ต่างๆ ได้อย่างหลากหลายและมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยังได้ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมด้วยทุนทางศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, 2560) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 7 ซึ่งกล่าวถึงศิลปวัฒนธรรมและการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และศาสตร์หรือองค์ความรู้จากศิลปวัฒนธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องก็คือศาสตร์ละครนั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์ละคร

การจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ละคร จำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่าศาสตร์เสียก่อน “ศาสตร์” หมายถึง วิธีการคิดที่เป็นระบบ เป็นเหตุเป็นผลและเป็นวัตถุประสงค์ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2547, น. 20-22) ดังนั้น กล่าวได้ว่า ศาสตร์เป็นวิธีการวิเคราะห์ ไม่ใช่ตัวความรู้ แต่เป็นกิจกรรมไม่ใช่ผลหรือผลิตผล ซึ่งศาสตร์แต่ละสาขามีวิธีการวิเคราะห์ที่แน่นอน และอาจมีความเหมือนหรือแตกต่างจากศาสตร์ในสาขาอื่นก็ได้ ระเบียบวิธี กฎเกณฑ์ รวมถึงตรรกะในการวิเคราะห์ของศาสตร์แต่ละสาขาเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดแจ้ง สามารถทำความเข้าใจได้ (จิตพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์, 2548, น. 12) ส่วนละครนั้น Barranger (1995, p.3) ได้อธิบายไว้ว่า ละคร คือการแสดงที่จะต้องมีการวางเรื่องราว ซึ่งต้นกำเนิดของเรื่องราวลีขนแบบมาจากชีวิตของมนุษย์ โดยที่ละครยังจะต้องมีการจัดแสดงต่อหน้าผู้ชม ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม ซึ่งสอดคล้องกับอริสโตเติลปราชญ์ชาวกรีก ที่เชื่อว่าละครเกิดขึ้นจากการเลียนแบบของมนุษย์ ทั้งนี้ เนื่องจากมนุษย์มีสัญชาตญาณในการเลียนแบบมาตั้งแต่กำเนิด จึงสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตได้และมนุษย์มีความชื่นชมในผลงานที่เกิดจากความสามารถในการเลียนแบบ จึงทำให้มนุษย์สนใจที่จะฝึกฝนความสามารถในการเลียนแบบของตน จนเกิดเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะของมนุษย์หลายประเภท เช่น งานจิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรีและละคร เป็นต้น

ดังนั้น “ศาสตร์ละคร” จึงเป็นกิจกรรมการแสดงที่มีวิธีการคิดและนำเสนออย่างเป็นระบบ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน สอดคล้องกับสิ่งที่อริสโตเติลกล่าวไว้ว่า ศาสตร์ละครมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพราะละครเกิดจากสัญชาตญาณการเลียนแบบของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์มีความสามารถเหนือสัตว์โลกทั้งปวง และสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตได้ อีกทั้งเหตุผลและความจำเป็นในการศึกษาศาสตร์ละครนั้น ศาสตราจารย์ ดร. เอริก ทรัมบัลล์ ได้ให้เหตุผล 4 ประการ ดังนี้ (นพมาส ศิริกายะ, 2525)

1. ละครเป็นมนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ (Theatre as a Humanity and Liberal Art) ทำให้มนุษย์เข้าใจปัญหา รอบด้าน รวมถึงลักษณะนิสัย จิตใจ และการกระทำของเพื่อนมนุษย์ในสภาพแวดล้อมที่ต่างๆ กัน ซึ่งนอกจากจะทำให้เป็นผู้มีความเข้าใจตน เข้าใจคน เข้าใจโลกแล้ว ยังช่วยให้มนุษย์รู้จักวิธีการจัดการกับอารมณ์ รวมถึงความสุขทุกข์ของตนเองได้ด้วย

2. ละครเป็นพลังทางสังคม (Theatre as a Social Force) โดยมีบทบาททั้งในด้านการสอน และสะท้อนค่านิยมของสังคม เปรียบเสมือน “อาวุธ” ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคม หรือเป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อ ละครไม่จำเป็นต้องจะต้องมีจุดประสงค์ในการสร้างเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงสังคม แต่อาจมีผลทางอ้อมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งได้ เช่น กระตุ้นให้เกิด “กระแส” หรือการวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ขึ้นในสังคม ทางกลับกัน ละครยังได้สะท้อนถึงมุมมองของมนุษย์ที่มีต่อโลกและสังคมของตน รวมถึงค่านิยม ปรัชญา ความเชื่อ แนวคิด โครงสร้างของสังคม วิถีชีวิต ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับมนุษยชาติและธรรมชาติอีกด้วย

3. ละครเป็นพลังของปัจเจกบุคคล (Theatre as a Personal Force) การสร้างละครเรื่องหนึ่งๆ ย่อมมี “คน” ในฐานะปัจเจกบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งในฐานะผู้ “ผลิต” ละคร และผู้ “เสพ” จึงก่อให้เกิดประโยชน์หรือผลกระทบต่อคนที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ได้เรียนรู้การเตรียมงานก่อนการแสดง การฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่น การอดทนในการทำงานกับกลุ่ม ความพึงพอใจส่วนตัว การพัฒนาทักษะการสื่อสารกับผู้อื่น ฝึกสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์ การกำกับและควบคุมตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นต้น

4. ละครเป็นศิลปะในตัวมันเอง (Theatre as an Art Form - an Object) ซึ่งมีองค์ประกอบทางศิลปะ และคุณลักษณะเฉพาะตัวของมันเอง มีการผสมผสานเอารูปแบบของศิลปะหลายๆ แขนงเข้าไว้ด้วยกัน จึงเป็นศิลปะที่มีคุณค่าไม่ต่างจากศิลปะแขนงอื่นๆ

เหตุผลดังที่กล่าวมาทั้ง 4 ประการนั้น สอดคล้องกับ Brockett (1964, p. 3-4) ที่กล่าวถึงเกี่ยวกับ ละคร ไว้ว่า เป็นศิลปะแขนงหนึ่ง โดยจำแนกลักษณะความเป็นศิลปะของ “ละคร” ไว้ 3 ประการใหญ่ๆ ในหนังสือ Theatre An Introduction ดังนี้

1. ละครเป็นศิลปะที่เหมือนชีวิต ซึ่งต้องจัดแสดงต่อหน้าผู้ชมเท่านั้นมีความแตกต่างจากนิยาย งานจิตรกรรม หรือรูปปั้น ซึ่งยังคงมีตัวตนไม่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เขาจะเกิดอารมณ์ร่วม มีปฏิริยาโต้ตอบ หรือแม้กระทั่งเกิดความคิดใหม่ๆ ได้จากการชมละคร ด้วยเหตุนี้เอง ละครจึงได้รับการขนานนามว่าเป็นศิลปะที่เหมือนชีวิตมากที่สุด

2. ละครเป็นศิลปะที่มีความเป็นกลาง เนื่องจากละครนำเสนอชีวิตและเรื่องราวของตัวละครได้อย่างตรงไปตรงมา เหมือนที่เราประสบในชีวิตจริงมากที่สุด ผู้ชมแต่ละคนจะตีความตัวละครแตกต่างกันตามแต่ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล จุดนี้เองที่กล่าวได้ว่าละครมีความเป็นกลางมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากนวนิยายที่มีบทบรรยายนิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิด (ที่ตัวละครไม่ได้พูดออกมา) รวมถึงรายละเอียดของการกระทำต่างๆ ของตัวละคร เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตามกับผู้เขียน แต่สำหรับละครแล้ว ผู้เขียนบทละครไม่มีโอกาสบอกเล่ารายละเอียดซึ่งเป็นนามธรรมได้มากนัก ได้แต่ทิ้งไว้ให้คนดูตัดสินใจเอง

3. ละครเป็นศิลปะที่มีความซับซ้อนหรือศิลปะผสม เนื่องจากต้องอาศัยการสร้างสรรคงานร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่าย ทำให้ละครได้รับการขนานนามว่าเป็น “ศิลปะผสม” (Mixed Art) เนื่องจากละครได้ผสมผสานศิลปะหลายแขนงอันได้แก่ วรรณศิลป์ที่ปรากฏในบทสนทนา ทัศนศิลป์ซึ่งปรากฏที่การออกแบบฉาก ทั้งในเชิงสถาปัตยกรรมและจิตรกรรม ศิลปะการเคลื่อนไหวร่างกาย การใช้วาทยศิลป์ในการแสดงและการพูดบทสนทนาที่ได้รับ ดุริยางค์ศิลป์ที่ปรากฏในเพลงและดนตรีประกอบ รวมถึงนาฏศิลป์ซึ่งปรากฏในท่วงท่าการเดินและการรำรำ โดยผู้ออกแบบท่าเต้น เป็นต้น

นพมาส ศิริกาเย (2525, น. 5-6) ได้นำเสนอจุดมุ่งหมายของละครตามแนวคิดของจอห์น แกสเนอร์ ไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1. มนุษย์ต้องการแสดงออก (Express) 2. มนุษย์ต้องการความเพลิดเพลิน (Entertain) 3. มนุษย์ต้องการรู้สึกพิริบเพร้ว (Exalt) 4. มนุษย์ต้องการรู้แจ้งเห็นจริง (Enlightenment) และ 5. ต้องการหลีกหนี (Escape) ในขณะที่ สดใส พันธุ์โกลม (2531, น. 3-4) ได้สรุประดับเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของละคร 3 ระดับ ได้แก่ 1. ระดับอารมณ์ ซึ่งเชื่อกันว่าละครทุกรูปแบบมี

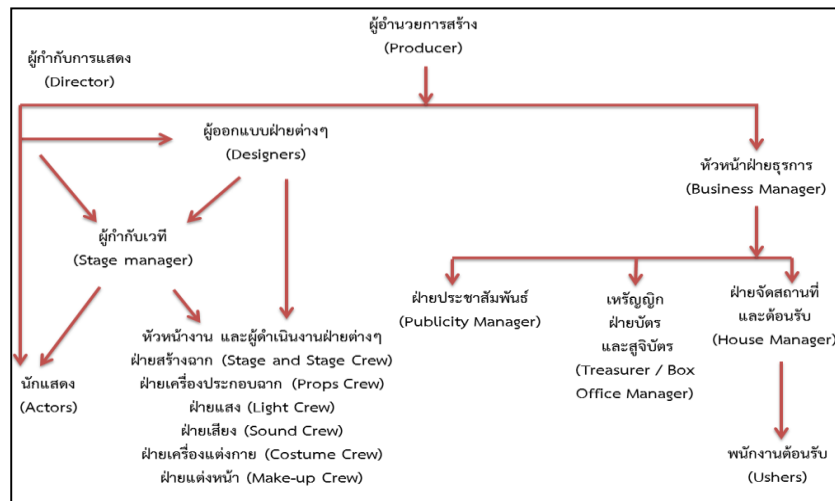
จุดมุ่งหมายที่จะให้ความบันเทิงแก่นักชมนั้น ทำให้มีอารมณ์ที่เบิกบานพร้อมที่จะต่อสู้กับชีวิตประจำวันต่อไป 2. ระดับสมอง โดยนอกจากการตอบสนองทางอารมณ์แล้ว ละครอาจทำหน้าที่เป็นอาหารทางสมองให้กับผู้ชม เพื่อได้ขบคิดรวมทั้งใช้สติปัญญาได้ด้วย และ 3. ระดับจิตใจ ซึ่งจุดมุ่งหมายขั้นสูงสุดของละครก็คือการให้คุณค่าแก่จิตใจ หรือจิตวิญญาณของมนุษย์

จะเห็นได้ว่าแนวคิดของจอห์น แกสเนอร์ และ สดใส พันธุมโกมล มีบางส่วนที่คล้ายกัน นั่นคือจุดมุ่งหมายของละครมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของความเพลิดเพลินหรือความบันเทิง และเมื่อละครเป็นเรื่องของการแสดงออก เป็นศิลปะที่มีความซับซ้อนหรือศิลปะผสม จึงทำให้ละครมีองค์ประกอบที่หลากหลายในโครงสร้างของการจัดแสดงละคร ซึ่งต้องอาศัยการสร้างสรรคงานร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่ายด้วยเช่นกัน ดังนั้น เมื่อทราบถึงความหมาย ความสำคัญ และจุดมุ่งหมายของศาสตร์ละครแล้วนั้น โครงสร้างในการจัดแสดงละครก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยเช่นกัน เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้ละครเรื่องนั้นๆ สำเร็จออกมาสู่สายตาผู้ชมได้อย่างสมบูรณ์นั่นเอง และเกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการในการผลิตละครนั้นมีรายละเอียดดังนี้

การผลิตละครเป็นกระบวนการเพราะมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานและเป็นการทำงานเป็นทีม ผู้ร่วมงานในแต่ละฝ่ายจะมีความสำคัญไม่แตกต่างกัน และในโครงสร้างของกระบวนการผลิตละครนั้น ถึงแม้ว่าผู้กำกับการแสดงจะมีความสามารถสูงเพียงใดแต่ก็ไม่สามารถดำเนินการในทุกๆ ด้านด้วยตัวเองเพียงลำพัง ดังนั้น ทุกฝ่ายก็ต้องร่วมแรงร่วมใจกันทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบอย่างมีวินัย รู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีและปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้กำกับการแสดงซึ่งมีความรอบรู้ในบทละครเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดีและเมื่อเกิดปัญหาขึ้นในระหว่างการผลิต ผู้อำนวยการแสดงจะเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้น ซึ่งการทำงานเป็นทีมในลักษณะดังกล่าวนี้ จึงจะส่งผลให้การผลิตละครนั้นประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้แล้วผู้ร่วมงานในแต่ละฝ่ายมักจะเป็นบุคคลที่มีความรู้เชี่ยวชาญในงานด้านที่ตนเองรับผิดชอบและรอบรู้ขอบเขตของงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ขอบเขตหน้าที่การทำงานของตนเองถึงแม้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะหลีกเลี่ยงมิได้ แต่การเรียนรู้หน้าที่และขอบเขตการทำงานของฝ่ายอื่นๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็นและสิ่งสำคัญยิ่งขึ้นไปอีก ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายงานทุกฝ่ายสามารถประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ไม่ก้าวล่วงหน้าที่ซึ่งกันและกัน และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่เป็นผลรวมอย่างสมบูรณ์ที่สุด เป็นการแบ่งเบาภาระงานของผู้กำกับการแสดงจึงเป็นการกระจายงานที่มีให้ภาระงานตกหนักแก่ใคร่ผู้หนึ่งเพียงคนเดียว (กฤษรา (ซูโรมาน) วริศราภริชา, 2551, น. 55) และหน้าที่ของฝ่ายงานต่างๆ ในการผลิตละครเวที จะประกอบด้วยบุคลากรที่มีหน้าที่หลัก ดังนี้

- 1) ผู้อำนวยการแสดง (Producer) คือ ผู้จัดซึ่งจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย รูปแบบการแสดง เรื่องที่จะแสดง และเป็นผู้จัดแบ่งหน้าที่ของแต่ละฝ่าย รวมทั้งดูแลเกี่ยวกับงบประมาณและยังเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ
- 2) ผู้กำกับการแสดง (Director) คือ ผู้ควบคุมให้ผู้แสดงได้แสดงอย่างสมบทบาทตามบทที่ได้รับ และยังมีหน้าที่จัดองค์ประกอบต่างๆ ของละครให้มีความสมจริงอีกด้วยเช่นกัน
- 3) ผู้กำกับเวที (Stage Manager) คือ ผู้รับผิดชอบต่อจากผู้กำกับการแสดงเฉพาะในเรื่องการแสดงบนเวที มีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยของเวที เป็นผู้เดียวที่สั่งให้การแสดงเริ่มหรือหยุด เป็นผู้ติดต่อสั่งงานเกี่ยวกับระบบไฟแสงเสียงประกอบตลอดจนการเปิดและปิดฉากละคร
- 4) หัวหน้าฝ่ายธุรการ (House Manager) เป็นฝ่ายจัดการทุกอย่างเกี่ยวกับธุรกิจของโรงละคร จัดสถานที่แสดงและยังเป็นผู้ดูแลการจำหน่ายบัตรที่นั่งรับผิดชอบเกี่ยวกับผู้ชม

จากหน้าที่บุคลากรหลักทั้ง 4 ในแต่ละฝ่ายงานจะมีบุคลากรที่มีหน้าที่แยกย่อยออกไปอีก ดังปรากฏในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การแบ่งสายงานในการจัดแสดงละคร

ที่มา: ดัดแปลงจาก ฤทธา (ซูโรมาน) วิศวกรวิริยา (2551). งานฉากละคร เล่ม 1.

โครงสร้างการผลิตละครแสดงให้เห็นถึงกระบวนการทำงานแบบกลุ่ม มีการแบ่งภาระงานและหน้าที่กันอย่างชัดเจน ตามความรู้ ความสามารถและความชำนาญ และจากความหมายของศาสตร์ละคร รวมทั้งจุดมุ่งหมายของศาสตร์ละคร ผู้เขียนสามารถจำแนกคุณลักษณะที่ถูกพัฒนาจากการใช้ศาสตร์ละครได้ 10 คุณลักษณะ ดังนี้ (1) ทักษะคิดเชิงบวก (2) การจรรโลงใจ คุณธรรมและจริยธรรม (3) การปรับตัวเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (3) การคิด สติปัญญา การใช้วิจารณญาณในการแก้ไขปัญหา (4) การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้มีความคิดต่าง (5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (6) ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรีย์ (7) ความรอบรู้ในศาสตร์ต่างๆ (8) การอ่าน และเขียน และ (9) การสื่อสารและภาษา ในส่วนนี้การประสานงาน และการทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยพัฒนาทักษะด้านสังคมด้วยเช่นกัน ดังนั้น การผสมผสานศาสตร์ละครเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง หากจะนำไปผสมผสานเข้ากับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น ศาสตร์ละครจะมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เพราะศาสตร์ละครเป็นกระบวนการของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ สามารถนำมาผสมผสานเข้ากับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่ง วิจารณ์ พานิช (2557) กล่าวว่า ระบบการเรียนรู้สมัยใหม่ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นคือ วัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีแนวคิดในทางปฏิบัติที่สำคัญ คือ ครูผู้สอนจะต้องสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถนำทักษะต่างๆ ที่ตนเรียนรู้ปรับใช้ในการดำรงชีวิต รวมถึงกล้านำเสนอความคิดและสามารถผสมผสานความคิดที่แตกต่างเพื่อสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่ง สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562, น.19) กล่าวว่า วัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะมีกระบวนการสร้างการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 แล้วอย่างสิ้นเชิง เพราะการเรียนรู้เพียงเพื่อการอ่านออกเขียนได้คงไม่เพียงพอ จำเป็นต้องพัฒนาวัฒนธรรมการศึกษาและการเรียนรู้ของเยาวชนไทยเสียใหม่ให้รู้จักการสร้างสรรค์ ร่วมกันวางแผน รู้จักแยกแยะ รู้จักประยุกต์ วิจัยค้นคว้า สร้างผลงาน วางแผนและประมวผล (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2561) ซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะที่จำเป็น 3 ประการ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., 2564)

1. ทักษะการเรียนรู้ (Learning skills) เป็นทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลาย สามารถหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ต้องการรู้ได้ โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่ได้รับข้อมูลมา และนำมาแลกเปลี่ยนทัศนคติกับผู้อื่น หลอมรวมความคิดที่แตกต่างมาปรับใช้กับชุดความคิดที่มีและกล้าที่จะนำเสนอแนวคิดต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ และสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน มาเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ได้

2. ทักษะในด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Media, Information, and Thechnology Skills) คือ ในโลกปัจจุบันมีสื่อในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสามารถค้นหาข้อมูลได้รวดเร็วและหลากหลาย ในการเรียนรู้สมัยใหม่จะต้องสามารถกรองข้อมูลที่หามาได้จากข้อมูลจริง มีความเท่าทันสื่อและมีทักษะในการเป็นผู้ส่งสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ ได้ดี ทั้งในรูปของการใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษา

3. ทักษะการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life Skills) เป็นทักษะในการปรับตัว การตัดสินใจ มีความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมต่างๆ มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบและใช้ชีวิตแบบพึ่งพาตัวเองได้

ผลการวิจัยของ World Economic Forum (2016) พบว่า ทักษะที่จำเป็นอย่างมากในศตวรรษที่ 21 สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. กลุ่มทักษะพื้นฐาน (Foundational Literacies) ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องใช้ใน “การปฏิสัมพันธ์กับบริบทที่แตกต่างกัน” ทักษะเหล่านี้ได้แก่ การใช้ภาษา (Literacy) การคำนวณ (Numeracy) การใช้เทคโนโลยี (ICT Literacy) การใช้วิทยาศาสตร์กับสิ่งรอบตัว (Scientific Literacy) การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม (Cultural & Civic Literacy) หรือแม้กระทั่ง การจัดการด้านการเงิน (Financial Literacy)

2. กลุ่มทักษะที่แสดงถึงสมรรถนะ (Competencies) เป็นกลุ่มทักษะที่ต้องนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหา เป็นทักษะสำคัญที่ใช้ร่วมกันในการวิเคราะห์ปัญหาให้ถูกจุด (Critical Thinking) สร้างวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creativity) รวมทั้งสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น (Communication & Collaboration) เพื่อแก้ปัญหานั้นให้ได้

3. กลุ่มทักษะด้านบุคลิกภาพ (Character Qualities) กลุ่มทักษะที่ใช้ใน ‘การจัดการตัวเองกับสภาพสังคม’ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) การริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ความพยายามในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Persistence and Grit) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม (Adaptability) ความเป็นผู้นำ (Leadership) และความตระหนักถึงสังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural Awareness) ด้วยสาเหตุที่ว่าสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้เด็กยุคใหม่ต้องก้าวตามให้ทัน ทักษะเหล่านี้จึงมีความสำคัญมากขึ้นเพื่อที่จะได้ไม่เป็นคนที่ตามหลังคนอื่นอยู่เสมอและเป็นคนที่มีคุณภาพ (Character Qualities) นั้นเอง

การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะหลายด้าน ผ่านกิจกรรมหรือการปฏิบัติโดยครูผู้สอนจะสอนแนวความคิดและให้ศิษย์นำแนวคิดไปต่อยอดจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ หรือ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กตามวัยและให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็กและเน้นให้เด็กเปลี่ยนจากผู้รับกลายเป็นผู้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่นั้นเอง

จากแนวคิดศาสตร์ละครและแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผู้เขียนสามารถเปรียบเทียบจุดแข็งและข้อจำกัดระหว่างการใช้ศาสตร์การละครกับแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตามแนวคิดการใช้ศาสตร์ละคร แนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้	ศาสตร์ ละคร	แนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21			ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21			พรบ. การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542
		การ เรียนรู้	สารสนเทศ สื่อและ เทคโนโลยี	การ ดำรงชีวิต และการ ประกอบ อาชีพ	ทักษะ พื้นฐาน	ทักษะที่ แสดงถึง สมรรถนะ	ทักษะ ด้าน บุคลิก ภาพ	
1.ทัศนคติเชิงบวก	✓	-	-	✓				✓
2.การจรรโลงใจ คุณธรรม จริยธรรม	✓	-	-	-				✓
3.การปรับตัวเข้ากับ สังคมและวัฒนธรรมที่ แตกต่าง	✓	-	-	✓	✓		✓	✓
4.การคิด สติปัญญา การใช้วิจารณ์ญาณ ใน การแก้ปัญหา	✓	✓	-	-		✓		✓
5.การทำงานร่วมกัน กับผู้อื่น และผู้มี ความคิดต่าง	✓	✓	-	-		✓		✓
6.ภาวะผู้นำ และ ความรับผิดชอบ	✓	-	-	✓			✓	-
7.ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรีย์	✓	✓	-	-		✓		✓
8.ความรู้รอบรู้ใน ศาสตร์ต่างๆ	✓	✓	-	-	✓			✓
9.การเรียนรู้ต่อเนื่อง ต่อยอดองค์ความรู้	-	✓	-	-				✓
10.การอ่านและเขียน	✓	-	✓	-				✓
11.การสื่อสารและ ภาษา	✓	-	✓	-	✓	✓		✓
12.เทคโนโลยี	-	-	✓	-	✓			-

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายได้ว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทั้ง 12 ด้านนั้น หากดำเนินการพัฒนาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้ครบทั้ง 12 ด้าน แต่หากนำเอากระบวนการของศาสตร์ละครเข้ามาเสริมก็จะสามารถเติมเต็มในส่วนที่ขาด และช่วยทำให้การพัฒนาทักษะการเรียนรู้มีความครอบคลุมและรอบด้านมากที่สุด และหากพิจารณาจากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ทักษะทั้ง 12 ด้านนั้น ศาสตร์ละครสามารถพัฒนาได้ถึง 10 ด้าน ขาดเพียงทักษะที่ 9 คือ “ด้านการเรียนรู้ต่อเนื่อง ต่อยอดองค์ความรู้” และทักษะที่ 12 ซึ่ง

ก็คือ “เทคโนโลยี” แต่ก็สามารถเติมเต็มในสองทักษะนี้ได้ด้วยแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในขณะที่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น จะสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้ 10 ด้าน เช่นเดียวกับการพัฒนาโดยใช้ศาสตร์ละคร เพียงส่วนที่ขาดไปมีความแตกต่างกัน โดยขาดในทักษะที่ 6 คือ “ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ” ซึ่งจะถูกเติมเต็มด้วยวิธีการของศาสตร์ละครและแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่วนทักษะที่ 12 คือ “เทคโนโลยี” ก็สามารถถูกเสริมด้วยแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่นกัน ดังนั้น การผสมผสานศาสตร์ละครกับวัฒนธรรมการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในระบบการศึกษาได้อย่างครอบคลุมและรอบด้านในที่สุด

การผสมผสานศาสตร์ละครกับวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ สามารถถูกพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานกับการพัฒนาด้วยศาสตร์ละคร และในส่วนของการผสมผสานศาสตร์ละครกับกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น ผู้จัดการเรียนรู้สามารถนำเอาแนวคิดและวิธีดำเนินการจากกระบวนการผลิตละครซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการผลิตละคร (Pre-Production) ขั้นตอนการผลิตละคร (Production) และขั้นตอนหลังการผลิตละคร (Post-Production) ผู้จัดการเรียนการสอนสามารถนำเอา 3 ขั้นตอนดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน และผู้เขียนได้สรุปเปรียบเทียบขั้นตอนกระบวนการผลิตละคร กับ การผสมผสานศาสตร์ละครกับวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการผลิตละครและการผสมผสานศาสตร์ละครกับการศึกษา

กระบวนการผลิตละคร	การผสมผสานศาสตร์ละครกับการศึกษา
Pre-Production (ขั้นก่อนการผลิต)	
1. กำหนดแผนงานการผลิตละครในภาพรวม	1. กำหนดแผนการเรียนรู้ในภาพรวม
2. กำหนดวัตถุประสงค์การผลิตละคร	2. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดเรื่องที่จะผลิต	3. กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาละครที่จะผลิต
4. จัดแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบ	4. จัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในทีมงานจัดการเรียนรู้
5. จัดเตรียมอุปกรณ์ถ่ายทำอุปกรณ์การแสดง	5. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น อุปกรณ์ประกอบการแสดง สื่อการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาการเรียนรู้
Production (ขั้นการผลิต)	
1. ซ้อมคิวการแสดงตามบท	1. ฝึกซ้อมการแสดงตามแผนงานและตามบทบาทสมมติที่ได้รับ
2. จัดการแสดงละคร	2. ดำเนินการแสดงเพื่อสร้างการเรียนรู้
Post-Production (ขั้นหลังการผลิต)	
1. ตัดต่อภาพ ลงเสียงประกอบ กรณีเป็นการผลิตละครโทรทัศน์	1. ประเมินผลการเรียนรู้จากผู้เรียน โดยมีการทดสอบวัดความรู้จากสิ่งที่ได้เรียนรู้จากละครที่จัดแสดง
2. ประเมินความสำเร็จ โดยอาจประเมินจากความสามารถของผู้แสดงโดยวัดจากความพึงพอใจของผู้ชม กรณีเป็นการแสดงละครเวที	2. นำผลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการผสมผสานศาสตร์ละครกับกระบวนการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

บทสรุป

วัฒนธรรมการศึกษาของไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากสมัยสุโขทัยซึ่งการศึกษาในสมัยนี้ บุรุษและสตรี ได้รับการศึกษาที่แตกต่างกัน ในขณะที่เชื้อพระวงศ์ได้เรียนรู้ตำราพิชัยยุทธ์และภาษาไทย ส่วนผู้ที่เป็นทหารเรียนรู้อาวุธด้านการทหาร และประชาชนทั่วไปเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและความรู้ด้านศิลปะ สำหรับผู้หญิงเน้นด้านกิริยามารยาทเพื่อเตรียมตัวเป็นแม่บ้าน จนถึงในสมัยอยุธยาเมื่อมีชาวต่างชาติเข้ามา การศึกษา มีความหลากหลายทางวิชาการมากขึ้น แต่ก็ยังมีการแบ่งแยกและมีข้อจำกัดด้านคุณสมบัติของผู้เรียนเช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย จนถึงยุครัตนโกสินทร์ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการเปิดกว้างทางการศึกษา มีการปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรม ดำเนินการจัดตั้งกรมศึกษาธิการและเริ่มมีการจัดระบบการศึกษา ริเริ่มโครงการศึกษา ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) ซึ่งถือเป็นแผนการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ (1) การเล่าเรียนเบื้องต้น (มูลศึกษา) (2) การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา) (3) การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง (มัธยมศึกษา) และ (4) การเล่าเรียน เบื้องต้นสูง (อุดมศึกษา) ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งเป็นการปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงในสังคม จนพัฒนามาเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในที่สุด

อย่างไรก็ตามในสังคมปัจจุบัน องค์กรต่างๆ มีความต้องการบุคลากรที่มีองค์ความรู้รอบตัวและรอบด้านที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้หลากหลายมิติ ในขณะที่วัฒนธรรมการศึกษาของสังคมไทยถึงแม้จะมีการปฏิรูปการศึกษา แต่ก็ยังคงใช้วิธีสอนแบบดั้งเดิม (Traditional teaching methods) ส่งผลให้ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาจะมีความรู้เฉพาะส่วน ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการในปัจจุบันที่แสวงหาบุคลากรที่มีองค์ความรู้รอบด้าน การเรียนรู้ในระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเรียนการสอนโดยการผสมผสานศาสตร์อื่นๆ โดยเฉพาะศาสตร์ละครจึงเป็นแนวทางที่น่าสนใจ เพราะศาสตร์ละครมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ และศาสตร์ละครยังเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และเน้นการทำงานเป็นกลุ่มด้วยความคิดสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบ การผสมผสานศาสตร์ละครกับการเรียนรู้ในวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้น มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดแผนการเรียนรู้ 2) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 3) กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาละคร 4) จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์สำหรับการแสดง 5) ดำเนินการซ้อมและจัดแสดง 6) ประเมินผลการเรียนรู้จากการดูละครเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการผสมผสานศาสตร์ละครกับการศึกษาในครั้งต่อไป

การผสมผสานศาสตร์ละครกับวัฒนธรรมการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลายและสามารถตอบสนองความต้องการด้านบุคลากรขององค์กรในสังคมไทยในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษรา (ชูโรมาน) วริศรากรูริชา. (2551). *งานฉากละคร เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรวัยพร ธรณินทร์. (2564). *เด็กไทยหัวโต ตัวลืบ การเรียนรู้ที่ขาดความสมดุล*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564 จาก <https://www.dailynews.co.th/education/739099>.

- จิตติมา อัครธิพิงศ์. (2561). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 20(1), 99 – 107.
- ชนากานต์ สุวรรณรัตน์. (2562). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคลากรในยุคประเทศไทย 4.0. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6*. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ทองทิพย์ มนตรี. (2558). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประจำปี 2558*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธิตพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์. (2548). แนวคิดนิเทศศาสตร์ศึกษา หน่วยที่ 1 ใน *ประมวลสาระและแนวการศึกษาชุดวิชานิเทศศาสตร์ศึกษา*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นพมาศ ศิริกายะ. (2525). *ประพันธ์ศิลป์ของอริสโตเติล*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปกรรมการละคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2547). *ศาสตร์แห่งการวิจัยทางการเมืองและสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2561). *ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะอย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564 จาก <https://www.truelookpanya.com/education/content/68571/-teaartedu-teaart-teaarttea->.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: บริษัท ส เจริญการพิมพ์ จำกัด.
- สดใส พันธุมโกมล. (2531). *ศิลปะการละครเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: องค์การค้าคุรุสภา.
- สุกัญญา แซ่มซอย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. (2560). *นโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2564). *แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วาสนา ศรีอิศรลาภ และจิราวรรณ คงคล้าย. (2559). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรแห่งยุคสารสนเทศ สู่องค์กรยุคใหม่ ในอนาคต. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 382 – 338.
- Barranger, Milly S. (1995). *Theatre: A Way of Seeing*. Belmont, California: Wadsworth.
- Belias, D., Velissariou, E., Kiriakou, D., & Vasiliadis, L. (2018). *Greece as a Sports Tourism Destination*. Switzerland: Nature Springer.
- Brockett, Oscar G. (1964). *The Theatre: an Introduction*. New York: Holt, Rinehart and Winston, c1964.
- World Economic Forum. (2016). *New Vision for Education: Fostering Social and Emotional Learning through Technology*. Switzerland Cologne/Geneva: World Economic Forum.